

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput I. Origo, finis, subjectum Moralis Christianæ, indeque qualitas ac
sublimitas ipsius, uti & prærogativæ Christiani hominis describuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

pastores, cur gregem vobis commissum errare permisistis? si sal terra, quomodo evanuitis? si lux eratis, cur sedentibus in tenebris & umbrâ mortis non illuxistis? si Apostoli, cur apostolica virtute non usi, cuncta egistis ad hominum oculos? si os Domini, cur vobis huic muneri impares esse sentiebatis, cur tam ambitiosi? si pares, cur tam desides, tam negligentes? nihil vos prophetarum voces, nihil Evangelii leges, nihil Apostolorum exempla, nihil pietas, nihil religio, nihil labentis Ecclesie status, nihil hic formidolosus iudicii dies, nihil premia, nihil supplicia, aternique cruciatu moverunt.

196 *Has terribiles irai Iudicis voces nobiscum Patres, animo, menteque reputemus, ut iis... excitati... non remissè, non leviter, non timide, non negligenter, non dissimulante, sed sincere, & constanter sancteque sollicitudine Deum solum spectantes, quod in nostro officio, nostraque munere positum est, agamus & perficiamus. Hæc quidem, ut dixi, fortitudo paucorum est; sed cum paucis fortiter agendum, ut de*

paucorum illorum numero simus; de quibus scriptum est: *Multi vocati, pauci vero electi.*

Hinc 3°. meminisse debet animarum Director, se (ut Chrysostomus ait homil. 19. in Matth.) tanquam sal terra à Christo datum, cujus ea virtus est, ut laxa quaque ac mollia urendo, ac constringendo, diffuere non permittat. Forti igitur atque acri animo opus esse, qui probis atque maledictis lacerari non refugiat: cum multo magis timendum sit, ne si adulari, ac dissimulare velit, ut hominibus placeat, ipse corrumpatur, salis instar infatuati, quod ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras, & conculcetur.

4°. Tandem meminisse debet, se ex munere suo speculatorem esse, pro salute animarum suæ directioni commissarum. At verò si speculator viderit gladium venientem, & non insuerit buccinâ, & populus se non custodierit, veneritque gladius, & iulerit de eis animam: ille quidem in immitate sua captus est; sanguinem autem ejus de manu tua requiram. Ezech. 33.

PROLEGOMENON TERTIUM.

De sublimitate germanisque fontibus Moralis Christianæ.

CAPUT PRIMUM.

Origo, finis, subjectum Moralis Christianæ, indeque qualitas ac sublimitas ipsius, uti & prerogative Christiani hominis describuntur.

1 **P**ermagni momenti est scire, jugiterque præ oculis habere qualitatem, sublimitatemque Moralis Christianæ, seu institutionis hominis Christiani, ut quisquis est Director ipsius, meminerit dignius, ac sublimius ipsum instruere, quam varii Recentiores ipsum instruxerint; nec ipsum dirigere secundum maximas Philosophiæ terrestris & animalis, naturæ corruptæ inclinationibus accommodatas; sed secundum Evangelicæ Philosophiæ cælestis regulas, naturæ corruptionem sanantes, dominatumque spiritus in carnem vendicantes. Moralis quippe Christiana, reverà cælestis est Philosophia, utpote cujus origo cælestis est; cælestis finis; subjectum, homo quidem terrestris, sed conformandus ad imaginem hominis cælestis. Ex quo triplici capite, sublimitas ipsius elucescit.

2 Ad dignitatem igitur hominis Christiani institutionem, tria præ oculis semper habenda sunt, origo, finis, subjectumque istius institutionis. Et cælestem quidem esse istius institutionis, seu Moralis Christianæ originem, perspicuum est, ex eo quod Author ipsius sit homo de cælo cælestis, CHRISTUS JESUS, qui nisi ad eam tradendam de cælo descendens, factus esset, non solum Redemptor hominum, sed & Legislator morum, nunquam homo de

Tom. I.

terra terrenus, evasisset homo Christianus.

Talis ergo tradenda est Christiani hominis institutio, quæ conformis sit illi, quam Christus tradidit; non quæ inclinationibus hominis terreni & animalis accommodata sit: cum Christus Moralem non tradiderit animalis & terreni hominis inclinationibus obsequentem, sed bellum adversus illas indicentem. Propterea namque dixit: *Non veni pacem mittere, sed gladium.*

Cælestem quoque esse finem Moralis Christianæ, discimus ex Angelico Doctore 1. p. q. 1. a. 5. ubi dicit, quod finis hujus doctrinæ (Theologiæ) in quantum est practica, beatitudo est æterna. Cum igitur oporteat media esse proportionata fini, cælestes oportet esse mores hominis Christiani; utpote quibus, tamquam mediis, ad cælestem debet beatitudinem pervenire: ad eam quippe *non pedibus* (inquit Augustinus 1. 1. doctrin. christ. c. 10.) *sed bono studio, bonisque moribus pervenitur.*

Subjectum denique Moralis Christianæ, esse hominem de terra terrenum, sed Christo conformandum, atque adeo supra terrenum hominem, & supra ipsos cælos elevandum, lucidissime concluditur ex qualitatibus hominis Christiani (per eam instituendi:) ex quibus pariter apparebit, sic ipsum instituendum, ut qua

fursum sunt, sapere & quaerere debeat, non qua super terram. Coloss. 3. Omnium enim Christianorum cordi infixus esse debet Canon Concilii Constantinopolitani quinifexti: Qui Christum per baptismum induerunt, ejus in carne vite agenda rationem imitari professi sunt.

6° Proinde quisquis Christianum hominem suscipit instruendum, attendat ad Christiani hominis qualitates: cum talis esse debeat institutio, qualis est instituendus homo; talisque esse debeat Christianus in operando, qualis est in essendo: cum esse sit propter operari. Hinc quisquis Christianum hominem instruit, necesse est ut ipsum instruat, velut hominem conformandum ad imaginem Hominis caelestis JESU CHRISTI Domini nostri, juxta illud 1. Cor. 15. *Sicut portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem caelestis: cum necesse sit ipsum instruere velut possessionem peculiumque Domini, emptum pretioso sanguine Christi, ut discipulum, ovem, palmitem, membrum, sponsamque Christi, velutque domesticum, filium, templum, hostiam Dei, & ut lucem mundi. Tales enim Christianos esse ratio vult, inquit Basilii Magnus reg. 80. c. 1. ubi sic: Cujusmodi esse Christianos ratio vult: tanquam discipulos Christi... tanquam oves Christi... tanquam sponsam Christi... tanquam templum Dei, tanquam filios Dei, tanquam lucem in mundo.*

7° 1°. Itaque Christianus instituendus est, ut specialis possessio, peculiumque Domini, emptum pretioso sanguine Christi. Propter quod 1. Pet. 2. populus Christianus vocatur populus acquisitionis. Et Paulus 1. Cor. 6. *Empti estis (inquit) pretio magno, glorificate & portate Deum in corpore vestro.*

8° 2°. Ut civis Sanctorum, domesticusque Dei, superadificatus super fundamentum Apostolorum & Prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Jesu. Ephes. 2. *Unusquisque autem videat, quomodo superadificet. 1. Cor. 3. Et ipsi tanquam lapides vivi superadificamini. 1. Pet. 2. Jesus Christus fundavit vos super petram, ut lapides electos, aptos ad divinum aedificium Patris, sublatis in altum per Christum... perpendiculari usque Spiritu sancto, fide verò subductos, & charitate elevatos à terra in caelum. S. Ignatius Martyr Epist. ad Ephes.*

9° 3°. Ut discipulus Christi, qui (ut D. Basiliius prosequitur loco citato) ad ea tantummodo se conformet, qua videat in ipso, vel qua audiat ab ipso, conformiter ad id quod Christus ait Joan. 13. *Tollite jugum meum super vos, & discite à me, &c. Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.*

10° 4°. Ut ovis Christi, quæ solam audiat vocem Pastoris sui, & ipsum sequatur, non alienum. D. Basiliius ibidem. *Conformiter ad illud Joan. 10. Oves meæ vocem meam audiunt. Et alienum non sequuntur, sed fugiunt ab eo.*

11° 5°. Ut palmes Christi, in ipso radicatus, & ipsi fructum ferens, & omnia qua illo digna sunt, & ipsius voluntati consentaneè faciens.

Ego sum vitis, vos palmites. Joan. 15.

6°. Ut membrum Christi, in omni executione mandatorum Domini, aut donorum Spiritus sancti absolute perfectum ad dignitatem capitis ipsius, qui est Christus. Cui injuriosi sunt Christiani (inquit Augustinus in Psal. 85.) si non sint sancti, quia sancta esse debent tam sancti capitis membra. Ephes. 4. *Corpora vestra membra sunt Christi. Crescamus ergo in illo per omnia, qui est caput Christus: ex quo totum corpus compactum, & connexum per omnem juncturam subministrationis, secundum operationem in mensuram uniuscujusque membri, augmentum corporis facit in aedificationem sui in charitate.*

7°. Ut sponsa Christi, servans castitatem, in eo quod in solis sponsi sui voluntatibus ambulet. Ozeæ 2. *Sponsabo te mihi in sempiternum, & sponsabo te in justitia. Animam quippe Christianam sibi Christus desponsavit in baptismo, in quo ipsa fidelitatem Christo promisit, abrenuntians diabolo & mundo, atque omnibus pompis ejus. Unde nemini dubium esse potest, Christianam animam, hoc titulo teneri ad eam vitæ innocentiam & sanctimoniam, qualis exigitur in sponsa talis sponsi.*

8°. Ut templum Dei, sanctum & mundum, & eis repletum solè, qua ad Dei cultum pervineant. 2. Cor. 6. *Vos enim estis templum Dei vivi, sicut dixit Deus, quoniam inhabitabo in illis, & inambulabo inter eos, & ero illorum Deus, & ipsi erunt mihi populus. Propter quod exite de medio illorum, & separamini, dicit Dominus, & immundum ne tingeritis, & ego recipiam vos, & ero vobis in Patrem, & vos eritis mihi in filios.*

9°. Ut victima, seu hostia Dei immaculata, juxta illud Rom. 12. *Obsecro vos fratres per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, atque, omnibus suis membris & partibus absolutam (prosequitur semper Basiliius) vera in Deum pietatis integritatem conservantem.*

10°. Ut Filius Dei; upote quem Deus orate docuit, Pater noster, qui es in caelis. In hac verò qualitate, oportet Christianum Deo conformem esse in sanctitate: dignum est enim filios Patri conformari (ait D. Thomas in 1. Pet. 1.) & membra capiti. Glossa. *Tales vos volo, qualis ego sum. Alias certò Christianus de numero non erit prædestinatorum, de quibus Rom. 8. Quos præcivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus.*

11°. Ut lux mundi, juxta illud Matth. 5. *Vos estis lux mundi. Quid hoc titulo Deus ab ipso exigat? sequitur ibidem: Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est. Propter quod Apostolus, Philipp. 2. (juxta versionem Cypriani, Ambrosii, Syri & Vatabli, apud Cornel. à Lapide in locum illum) Lacete (inquit) sicut luminaria in mundo. Quibus verbis Christianos omnes*

alloquens, *commonet Apostolos, ut memores sue professionis, inter dissidentes (id est infideles) tam clari appareant vitæ, conversatione, moribus, quemadmodum sol & luna inter stellis splendore sublimes sunt, inquit Ambrosius ibidem. Et Anselmus vult, ut Christiani sint quasi stelle, quæ in calo fixæ, non curant terrena, sed tota intendunt, ut suos cursus & motus peragant, lucemque spargant mundo.*

- 18 Itæ sunt eximia Christiani hominis prærogativa, ex quibus efficaciter concludit D. Basiliius reg. brev. disp. interrogat. 2. in fine, quemcumque Christianum ad caelestem vitam sanctitatemque teneri, ex caractere, professioneque Christianismi, juxta illud Matth. 5. *Estote perfecti, sicut Pater vester caelestis perfectus est.* 2. Cor. 7. *Has ergo habentes promissiones, charissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis ac spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei.* 1. Thessal. 4. *Hæc est voluntas Dei sanctificatio vestra.* 1. Pet. 1. *Secundum eum qui vocavit vos sanctum, & ipsi in omni conversatione sancti sitis, quoniam scriptum est: Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum.* Ad hoc quippe Christus venit in mundum, ad hoc instituit Christianismum, ut sine timore de manu inimicorum (dæmonis, mundi, & carnis) liberati serviamus illi, in sanctitate & justitia coram ipso, omnibus diebus vita nostra. Neque profecto tam nobiles sublimesque prærogativæ vitæ permittunt ignobilem, terrestrem, animaleam; sed postulant vitam nobilem, sublimem, sanctam: cum oporteat vitam esse proportionatam statui & conditioni cujusque. Ideoque Apostolus in omni penè epistola sua Christianos indiscriminatim sanctos vocat, Ephes. 1. *Omnibus sanctis qui sunt Ephes.* 2. Cor. 1. *Cum omnibus sanctis qui sunt in universa Achaia.* Hebr. 13. *Salutate omnes sanctos, &c.* Cur ita? quia videlicet Christianismus est professio sanctitatis, sive quia Christiani omnes sancti sunt vocatione, baptismo, debito & obligatione: quia in baptismo sanctificati sunt, vocati sunt ad sanctæ vivendum, debentque in omni vita esse sancti, „ inquit Cornelius à Lapide in cap. 1. ad Ephes.

CAPUT II.

Regula Moralis Christianæ, sive Institutionis hominis Christiani.

- 19 EX dictis capite præcedenti liquidò conspiciatur, veram Moralem Christianam, seu Christiani hominis institutionem, non posse non esse caelestem, spiritualemque: cum Christianismus (ex dictis ibidem) professio sit vitæ caelestis & spiritualis, seu sanctæ. Necessè ergo est, ut tradat præcepta necessaria, ad hoc ut de manu ditorum inimicorum liberati (liberati utique à concupiscentia carnis, à concupiscentia oculorum, & superbia vitæ) serviamus Domino in sanctitate & justitia. Necessè proinde est ut tradat præcepta Evangelicis

Tim. 1.

contenta regulis, quas Christus Apostolique prædicarunt. Ad istas ergo regulas necesse est ut recurat Institutor hominis Christiani, ad easque, velut ad primariam formam suam & originem, sicut & ad expositiones earundem nobis traditas à sanctis Patribus, factisque Canonibus, Moralem suam conformet, ut verè Christiana dici queat.

Evangelicæ porò regulæ, illæ sunt, quas Christus per se verbo & exemplo præscripsit in Evangeliiis, & per Apostolos suos in Canonicis ipsorum Epistolis; uti etiam illæ, quas per traditionem à Christo & Apostolis accepimus: quarum plures in factis Canonibus, scriptisque sanctorum Patrum continentur. Nominatim Matth. 5. de paupertate spiritus, mansuetudine, aliisque virtutibus contentis in 8. beatitudinibus. De non irascendo fratri; de non concupiscenda muliere; de abjiciendo membro scandalisante; de uxore extra casum adulterii non dimittenda; de non jurando; de non reddendo malum pro malo; de inimicis diligendis; de benefaciendo iisdem.

Cap. 6. de non facienda justitia, ut videamur ab hominibus; de condonandis offensis; de non thesaurisando in terra; de oculo mundando; de non serviendo duobus dominis; de vitanda sollicitudine victus, vestitus, & crastini. Cap. 7. de non judicando; de sancto non dando canibus; de faciendo aliis quod nobis fieri volumus; de intrando per angustam portam. Cap. 10. de non præponendo quidquam amori Christi; deque confitendo ipsum coram hominibus.

Cap. 11. de regno Cælorum vim patiente.

Cap. 12. de vitando verbo otioso.

Cap. 16. de abnegando seipsum; de tollenda cruce post Christum; de perdenda anima sua propter ipsum.

Cap. 18. de cavendo scandalo pusillorum; de fraterna correctione.

Cap. 22. de Deo ex toto corde diligendo, & proximo, sicut nobis ipsis.

Lucæ 6. de mutuando sine usura, deque facienda eleëmofyna.

Cap. 10. de non gaudendo propter acceptam in dæmones potestatem.

Cap. 11. de quærendo primùm regno Dei; de lumbis præcingendis.

Cap. 14. de non eligendo primo loco; de renuntiando omnibus quæ possidemus; de odiendo patre, matre, & anima sua, &c.

Selectiores Evangelicarum regularum sententiæ, partim ex Evangeliiis, partim ex Canonicis Apostolorum Epistolis, sunt sequentes. *Estote perfecti, sicut Pater vester caelestis perfectus est.* Matth. 5.

Si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, & projice abs te. Ibidem.

Quærite primùm regnum Dei & justitiam ejus, & cetera adjiciemur vobis. Matth. 6.

Intrate per angustam portam: quia lata porta, & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Quam ar-

I 2